

De Boever Ellen
Adjunct hoofdergotherapeut
Dienst fysische geneeskunde en revalidatie
Revalidatiecentrum UZGent

Leven in de rolstoel

Types rolstoelen
Voor wie, hoe kiezen en financieren?

Inhoud:

- Rolstoelkeuze: een proces
- Overzicht rolstoeltypes
aanpassingen
rolstoelkussens
- Regelgeving tussenkomsten

Rolstoelkeuze: een proces

Persoon met een mobiliteitsbeperking

➤ Fysieke kenmerken	lichaamsbouw, leeftijd
➤ Fysieke mogelijkheden	staan, stappen, evenwicht in zit, armkracht
➤ Prognose	stabiel, degeneratieve aandoening ?
➤ Functionele mogelijkheden	transfers, arm en handfunctie
➤ Zithoudingsproblemen	spiertonus, contracturen, decubitus
➤ Terugbetalingsmodaliteit	VSB, verzekering
➤ Financiële mogelijkheden	opleg mogelijk
➤ Cognitieve functies	veiligheid
➤ Plaats en doel van gebruik	binnen-buitenshuis, sport
➤ Omgevingsfactoren	toegankelijkheid, opbergmogelijkheden
➤ Persoonlijke voorkeur	design
➤ Levenswijze	activiteiten en participatie

5

Rolstoelkeuze

Productaanbod: type rolstoelen, merken

6

Rolstoelkeuze

Ruim aanbod aan individuele aanpassingen

Rolstoelkeuze

Rolstoelverstreker

➤ Kwaliteitsvolle producten	duurzaamheid, garantie, veiligheid
➤ Service	beschikbare onderdelen, onderhoud, herstellingen
➤ Productkennis	instelmogelijkheden, opties
➤ Innovatie, ontwikkeling	beurzen, bedrijfsbezoeken, eigen producten
➤ Maatwerk	individuele aanpassingen
➤ Zithoudingsproblemen	kennis, oplossingsgericht
➤ Ervaring	afstellen rolstoel, opmeten
➤ Aanvraag VSB	offertes, documenten VSB

8

Rolstoelkeuze

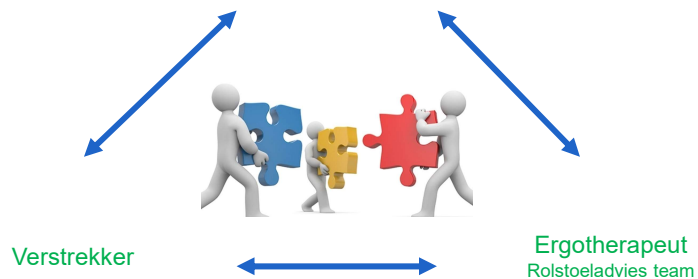
Ergotherapeut Rolstoeladvies team

➤ Holistische visie	kennis over functioneren en participatie
➤ Therapie	aanleren rolstoeltechnieken, transfers
➤ Adviseren	voor-nadelen gebruik, types rolstoelen en toebehoren
➤ Educatie	zithouding, decubitus, rolstoelafstelling, onderhoud
➤ Preventie	schouder-, zitproblematiek, decubitus
➤ Productkennis	merken, opties, instelmogelijkheden
➤ Innovatie	kennis, beurzen, bedrijfsbezoeken, info verstrekkers
➤ Maatwerk	zoeken naar individuele aanpassingen
➤ Ervaring	afstellen rolstoel, zithouding
➤ Motivering aanvraag	offertes opvragen, argumentatie verzekering, RAR

9

Rolstoelkeuze

Persoon met een mobiliteitsbeperking

10

Rolstoelkeuze

Een uitgebreid proces

- Zitbelastbaarheid, zithouding
- Rolstoel en transfertechnieken
- Beslissing aankoop eigen rolstoel
- Kennismakingsgesprek verstrekker
- Uittesting periode demorolstoelen
- Evaluatiedocument per rolstoel
- Weloverwogen keuze - compromis
- Aanvraag revalidatie
- Goedkeuring en bestelling thuis
- Levering en afstellen rolstoel
- Service en opvolging

11

Overzicht rolstoeltypes

Revalidatiecentrum

- Personen met een paraplegie
- Personen met een tetraplegie
- Personen met een polytrauma
- Personen met een amputatie OL
- Personen met hersenletsel – CVA
- Personen met hersenletsel – NAH

Kinderrevalidatie

Referentiecentra

- NMRC (SDA)
- Spina bifida
- MS
- CP

12

Overzicht rolstoeltypes

Manuele rolstoelen (VSB)

➤ Duwwagens

- duwwandelwagens
- verzorgingsrolstoelen
- onderstellen

➤ Zelfbewegers

- standaard rolstoelen
- modulaire rolstoelen
- actieve rolstoelen
- rolstoelen met een sta-functie

- Rolstoelaanpassingen
- Freewheel
- Elektrische ondersteuningssystemen
- Ondersteuning zithouding
- Antidecubitus zitkussens
- Aankoppelhandbike en scooters (VAPH)

13

Manuele rolstoelen

Duwwandelwagens

Standaard duwwagen volw
Niet in productlijst VSB

Standaard buggy kind
VSB: 1298 euro

Modulaire buggy kind
VSB: 2164 euro

- Kleine achterwielen : vervoersmiddel
- Volw duwwagens worden weinig of niet voorzien bij de doelgroepen in het RC
- Modulair ikv positionering en meegroeimogelijkheden

14

Manuele rolstoelen

Verzorgingsrolstoel

VSB: 2677 euro

Vb. Rea Azalea

- Rughoek en zithoek verstelling
- In hoogte verstelbare arm- en beensteunen
- Volledige ondersteuning van rug en eventueel ook het hoofd
- Tafelblad en zijelotten mogelijk ifv goede positionering
- Ook verkrijgbaar met grote achterwielen om zelf te rijden
- Aangepast vervoer nodig

15

Manuele rolstoelen

Onderstellen voor zitschaal of zitsysteem

- Kantelbare zitting
- Ook verkrijgbaar met grote achterwielen om zelf te rijden

16

Manuele rolstoelen

Onderstellen met zitschaal

VSB: onderstel: 1078 euro

- Individuele maatwerk van zit en rug (vacuüm systeem - 3D scan technieken)
- ! Bevestiging zitschaal niet altijd crash getest ifv vervoer
- Problemen indien betrokkene verzwaard/vermagerd

17

Manuele rolstoelen

Onderstel met zitsysteem

VSB: onderstel: 2187 euro

vb. Kelvin zitsysteem

- Modulair opgebouwde korrelzitsysteem
- Samengesteld uit vele vrij vormbare elementen
- Ontspannen en comfortabele zithouding

18

Manuele rolstoelen

Onderstel met zitsysteem

vb. Zitzi Sharky Pro
op Zitzi Seabass pro onderstel

- Modulair aanpasbaar zitsysteem voor kinderen op rolstoelonderstel
- Met traploze verstelmogelijkheden in zitting en rugleuning
- Hier in combinatie met een meeverende gasveer, zodat de rug meeveert in geval van strekspasme.

19

Manuele rolstoelen

Standaardrolstoelen

bol.com 159 euro
Niet op productlijst VSB

Lichtgewicht standaardrolstoel 767 euro
vb. Action 3

- Plooibaar
- Wegklapbare en/of wegneembare arm- en voetsteunen
- Lichter (alu) en Quick release assen
- Meer mogelijkheden naar afstelling rolstoel dan vroeger
- ! Kwaliteit bieden: stevigheid, duurzaamheid !
- Ook versie voor kinderen

20

Manuele rolstoelen

Terugbetaalde aanpassingen:

- Comfortbeensteunen
- Extra versterking frame bij XL rolstoelen

Andere:

- Stabilisatiestang
- Krukkenhouder
- In hoogte verstelbare handvatten

21

Manuele rolstoelen

Modulaire rolstoelen

= Standaard lichtgewicht rolstoel met 1 of meerdere specifieke aanpassingen naar gelang de noden van de gebruiker

VSB: 767 euro

- Comfortbeensteunen
- Aanpassingen ikv XL rolstoelen
- In hoogte verstelbare arm steunen
- Naspanbare rugbekleding
- Voorgevormde rug en/of zit
- Rugpelotten, abductieklos
- Kantelverstelling van de rug
- Hoofdsteun
- Tafelblad
- Veiligheidsgordels, hielband

22

Manuele rolstoelen

Modulaire rolstoelen

- Antikip
- As aanpassing ikv amputatie
- Aanpassingen ikv verminderde handfunctie vb. rem verlengers, antisliphoefels
- Aangepast aandrijfsysteem
- Extra lage rolstoelen (trippelrolstoel)
- Serumhouder, zuurstoffeshouder

 [Productlijst VSB.pdf](#)

23

Manuele rolstoelen

Modulaire rolstoel : trippelrolstoel

Hemiplegie

- Door lage rolstoel meestal keuze voor in hoogte verstelbare duwhandvaten
- Bij rolstoel rijden buiten voetplaten soms te laag
- Keuze maken tss een trippelrolstoel en standaardrolstoel voor buiten of combineren met scooter

24

Manuele rolstoelen

Modulaire rolstoel : dubbelhoepelaandrijving

Hemiplegie, Triplegie

Dubbel hoepel aandrijving of OAD

- Trek-duw systeem wordt weinig gebruikt, manoeuvreert moeilijk
- Dubbelhoepelsysteem: moeilijker aan te leren voor NAH en hemiplegie patiënten

25

Manuele rolstoelen

Modulaire rolstoel : voorgevormde rug

vb. Révimex Roxx

26

Manuele rolstoelen

Actieve lichtgewicht rolstoelen

Paraplegie - tetraplegie (C6 en lager)- tetraplegie (C5)
Paraparese met functioneel verlies van OL, bilaterale amputaties

VSB: 2264 euro

Algemene kenmerken:

- Plooibaar of vaste kaders
- Kaders in veel verschillende maten of in maatwerk verkrijgbaar
- Lichtere materialen
- Afneembare wielen
- Verstelbare as, betere instelbaarheid met invloed op de zithouding en rijeigenschappen
- Veel opties mogelijk
- Ook versie voor kinderen

27

Manuele rolstoelen

Plooibare kaders

- Voor personen met een parese met enige stafunctie gezien de wegzwenkbare voetsteunen
- Minder geschikt om heel actief en zelfstandig buiten te rijden: balanceren, stoepen nemen of in combinatie met handbike, freewheel
- Plooibaar dus makkelijker meeneembaar in de koffer door familieleden

Kushall Compact 2.0

Otto Bock Avantgarde

28

Manuele rolstoelen

Vast kader rolstoelen

- Stevige kaders uit lichte materialen (Alu, Ti, Carbon)
- Goede afstel mogelijkheden naar zithouding en rij-eigenschappen
- Zeer compact, kleine draaicirkel
- Individueel aanspanbare rug + eventueel laag traagfoam
- Zelfstandig demonteren en tillen in wagen
- Design, kleur

Kushall K4 2.0

Ti lite Aero Z

Simba kids

Manuele rolstoelen

Loopwheels

Ergonomische zitting

Spinergy wielen

Ergonomische hoepels

Manuele rolstoelen

Maatwerk vast kader rolstoelen

- Voor de eerste rolstoel wordt er zelden voor maatwerk gekozen omdat zithouding nog kan veranderen tijdens de revalidatie of erna

RGK

Top end Terminator

31

Manuele rolstoelen

Individueel zitschelp of rugsysteem

Individuele zitschelp

Voorschrift maatwerk

Tarta rug

Niet in productlijst

Jay 3 back

Thoraco lumbaal steun: VSB 432 euro

- Voor personen met positioneringsproblemen door bv: scoliose
- Rugschelp is afneembaar om rolstoel in wagen te kunnen meenemen
- Bij maatwerk lange procedure met verschillende passingen

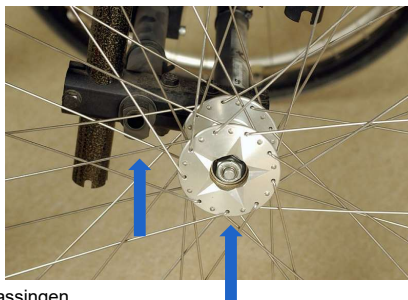
32

Manuele rolstoelen

Bilaterale amputaties

- Verlengde asplaat of dubbele asbuis voor meer stabiliteit

 [Productlijst aanpassingen](#)

33

Manuele rolstoelen

Sportrolstoelen

Para - tetraparese en para-tetraplegie, amputaties

Geen tussenkomst mogelijk

- Per sport specifieke rolstoel
- Tennisrolstoel
- Basketrolstoel
- Dansrolstoel
- Quadrugbyrolstoel
- Wheeler

34

Manuele rolstoelen

Standing rolstoelen

Paraplegie

- Manuele rolstoel met mechanische stafunctie
- Manuele rolstoel met elektrische stafunctie
- Elektronische standing rolstoel
- VSB: 4514 euro (man.) - 4823 euro (el.)
- Wordt slechts sporadisch gekozen

Levo summit

35

Ondersteunings- en aankoppelsystemen

Freewheel

- Aankoppelwiel ikv oneffen terrein, energiebesparing
- Aan te vragen via de bijzondere technische commissie BTC van het VSB
- Wordt frequent gebruikt als hulpmiddel

36

Ondersteunings- en aankoppelsystemen

Elektrische ondersteuning voor de begeleider (VAPH)

VAPH: 1503 euro

vb. Viamobil

vb. Ibis rolstoel met powerdrive

37

Ondersteunings- en aankoppelsystemen

Elektrische ondersteuning voor de rolstoelgebruiker

(mogelijke terugbetaling VSB – BTC procedure)

E-motion wielen

38

SmartDrive

Ondersteunings- en aankoppelsystemen

Handbike aankoppelwielen (VAPH)

VAPH: 2341 euro

vb. Proactive

vb. Stricker

- Verschillende aankoppelsystemen, zelfstandigheid is belangrijk
- Verschillende diameters van wielen en verschillend aantal schakelingen verkrijgbaar (van citymodel tot sportmodel)
- Goed wendbaar en snelheid ong. 15 km/u
- Achteruit rijden mogelijk

39 /

Ondersteunings- en aankoppelsystemen

Aangepaste handvatten

Handbike met hulpmotor VAPH: 4190 euro

Of ombouwpakket VAPH: 1200 euro

40

Ondersteunings- en aankoppelsystemen

Elektrische aankoppeenheid, trekeenheid (VAPH)

VAPH 2700 euro

Vb. Batec elektric

Vb. Swiss Track

41

Overzicht rolstoeltypes

Elektronische rolstoelen (VSB)

- Buitenshuis
- Binnenshuis/buitenshuis
- Binnenshuis
- Besturingssystemen
- Geïntegreerde omgevingsbediening

42

Elektronische rolstoelen

Types:

- Buitenshuis
- Gecombineerd binnen/buitenshuis (+ kinderen)
- Binnenshuis (+ kinderen)

Veel opties mogelijk ikv:

- Positionering
- Besturingssystemen
- Omgevingsbediening
- Autorijden

43

Elektronische rolstoelen

Elektronische rolstoel voor gebruik buitenshuis

Kenmerken

- Voorwielwiel aandrijving
- veersysteem
- Hoge snelheid : tot 15 km/u
- Bereik tot 70 km
- VSB: 9694 euro

Meyra optimus 2

44

Elektronische rolstoelen

Elektrische rolstoel voor gebruik binnens- en buitenshuis

- Achterwielaandrijving of midwheelaandrijving
- Midwheelaandrijving wint aan populariteit gezien compacte draaicirkel, eenvoudige besturing en mogelijkheid tot stoepen 7 cm
- snelheid variërend van 6 tot 10 km/u afhankelijk type en sterkte van motoren
- Liftsysteem, standing, liggen kunnen mogelijk zijn
- Terugbetaling voor deze functies afhankelijk van argumentatie en aangetoonde noodzaak
- VSB: 6666 euro

45

Elektronische rolstoelen

Midwheelaandrijving

Permobil M400

46

Achterwielaandrijving

Permobil C350

Elektronische rolstoelen

Voorwielaandrijving

Permobil C500 lowrider

47

Standing

F5 VS

Elektronische rolstoelen

Liggen

48

Lift

Elektronische rolstoelen

Slede voor achterwaarts

Permolock ifv autorijden

Via autoaanpassingen VAPH

49

Elektronische rolstoelen

Voor kinderen

vb. Otto Bock Skippi

vb. Permobil K450

50

Elektronische rolstoelen

Besturingssystemen

Klassieke joystick

51

Aangepaste joystick

Elektronische rolstoelen

Kinbesturing

 [Productlijst VSB.pdf](#)

52

Mini-joystick

Elektronische rolstoelen

Hoofdbesturing

53

Elektronische rolstoelen

Omgevingsbediening geïntegreerd in rolstoelbesturing

54

Elektronische rolstoelen

Rolstoelstatieven (VAPH)

- GSM, tablet
- Communicatietoestel

Armondersteuning, robotarm (VAPH)

55

Antidecubitus zitkussens

VSB: tussenkomst afhankelijk van categorie in decubituspreventie

ROHO hoogprofiel
quadro select
Vb. VSB 484 euro

- luchtkussens, ingedeeld in 4 verschillende luchtkamers
- + licht, beste decubituspreventie, comfort
- - afstelling, controle, lekkage, beperkt stabiliteitsgevoel

56

Antidecubitus zitkussens

JAY 2 , JAY Active, Jay 3

- Gelkussen, voorwaarde zich kunnen opduwen
- verschillende gelpads en basiskussens mogelijk
- + stabiliteit, transfers, individuele aanpassingen
- - zwaarder, zit harder, minder decubitus preventief

57

Antidecubitus zitkussens

Roho hybride elite

Otto Bock Terra Flair

- Combinatie schuimbasis en luchtkussen
- Voorwaarde in staat om zich op te duwen
- + stabiliteit, transfers, individuele aanpassingen, goede preventie
- - opletten voor harde randen

58

Antidecubitus zitkussens

Jay combi

Traagfoam

Roho Harmony

59

Rolstoelkeuze

Een voorbeeld

▪Tetraplegie (C6)

Actieve lichtgewicht rolstoel binnenshuis of voor vlak terrein

- Remverlengers
- Antisliphoefels
- Ergonomische zit
- Extra ondersteuning zithouding vb rugschelp
- Eventueel met elektrische ondersteuning ikv vlotter rolstoelrijden, energie en schouderbesparing indien geen wens tot elro

Buitenshuis:

- Of elektronische rolstoel (vb ook ikv autorijden)
- Of handbike met aangepaste handvatten en hulpmotor
- Of aankoppel scooter met tetrastuur

Keuze hulpmiddel buitenshuis zal voornamelijk afhangen van de nood aan verplaatsingen buitenshuis ikv job, vrijwilligerswerk, hobby's, sociaal leven, de omgeving van de woning, vaak bezochte plaatsen, ...

60

Regelgeving tussenkomsten

Vlaamse Sociale bescherming

- <http://www.vlaamsoecialebescherming.be/mobiliteitshulpmiddelen>
- Verzekeringsprincipe: verplicht aansluiten bij een Vlaamse zorgkas vanaf 26j
- Erkende rolstoeladvies teams
- Limitatieve productlijst
- Vastgelegd terugbetalingsbedrag
- Vastgelegde herzieningstermijn
- Vastgelegde cumulregels
- Vaste procedure en aanvraagdocumenten
- Functioneren volgens ICF codering
- Wel enige ruimte voor individuele argumentatie
- **Tweede rolstoel** onder bepaalde voorwaarden
- **Onderhoud en herstel** rolstoelen en fietsen (basis of uitgebreide forfait)
- **Geïntegreerde omgevingsbediening** van de rolstoel
- **Verhuur** van rolstoelen
- **Versnelde procedures** voor SDA
- Uitzonderlijke aanvragen via **BTC** vb. freewheel, el. ondersteuning

61

Regelgeving tussenkomsten

Vlaams Agentschap (VAPH)

- <https://www.vaph.be/hulpmiddelen/refertelijst>
- Erkende MDT's
- Refertelijsten
- Hulpmiddelenfiches: omschrijving en voorwaarden aanvraag
- Vaste procedure en aanvraagdocumenten
- Aankoppelhandbikes, aankoppelscooters, ondersteuning begeleider
- Omgevingsapparatuur (zenders, ontvangers, aanpassing bedieningen)
- Armondersteuning, robotarm
- Communicatie hulpmiddelen

Verzekering AO of derde aansprakelijke

- Op basis van offertes
- Begeleidend schrijven met argumentatie
- Vaak worden 2 manuele rolstoelen aangevraagd

62

Regelgeving tussenkomsten

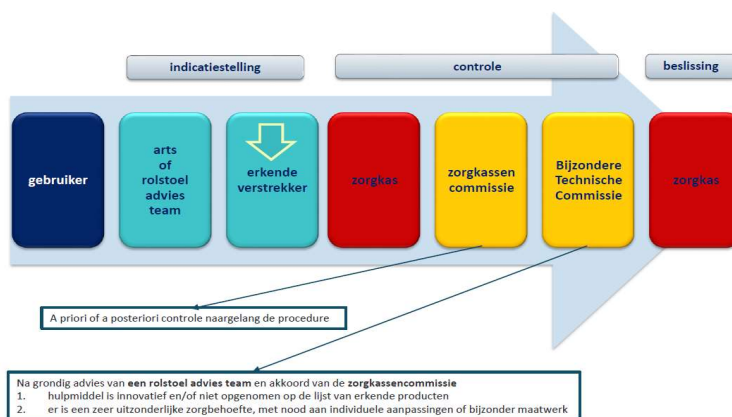
Algemeen verloop van een aanvraag VSB

- hulpvraag van de gebruiker
- Arts of RAT: rolstoeladvies team
- Samenwerking met erkende verstrekker
- Doc opmaken (vb. RAR: rolstoel advies rapport)
- Doorsturen enkel digitaal via eMOHM platform
- Goedkeuring door zorgkas na bindend advies van zorgkas commissie (ZKC) of na doorverwijzing naar de Bijzondere technische commissie (BTC) voor bijzondere/uitzonderlijke vragen

63

Regelgeving tussenkomsten

Algemeen verloop van een aanvraag VSB

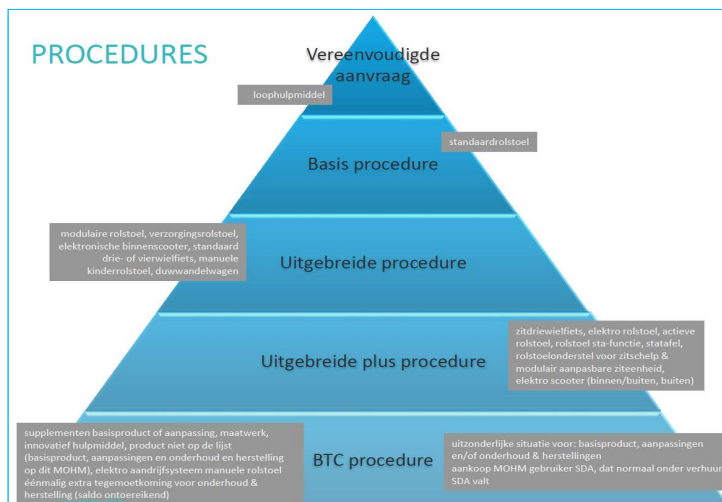

64

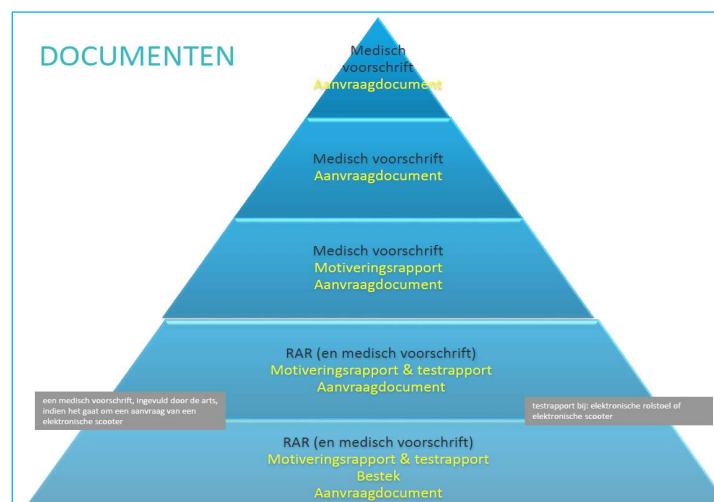
Regelgeving tussenkomsten

Procedures en documenten

Regelgeving tussenkomsten

Procedures en documenten

Regelgeving tussenkomsten

RAR: rolstoel advies rapport

- <http://www.vlaamsoecialebescherming.be/formulieren-voor-mobiliteitshulpmiddelen>
- In te vullen door een erkend multidisciplinair rolstoel advies team (RAT)
- Revalidatiearts
- Ergotherapeut en of kinesitherapeut
- + andere disciplines
- ICF codering
- Niet enkel de diagnose maar tevens anatomische stoornissen en functionele beperkingen: de globale beoordeling is belangrijk (de zorgkas zal de aanvraag in z'n totaliteit bekijken en op basis van RAR een beslissing nemen, niet enkel en alleen op basis van de codering !!!!)

(theorie ... praktijk ?)

67

